

Skötselplan för naturreservatet Hunnsberget i Ljungby kommun

Innehållsförteckning

Skötselplan för naturreservatet Hunnsberget i Ljungby kommun.....	1
Beskrivningsdel	4
1. Syftet med reservatet	5
2. Administrativa data	6
3. Historia och historisk markanvändning.....	7
4. Områdets bevarandevärden	8
4.1 Geologi.....	8
4.2 Natura 2000 och övriga biologiska värden.....	8
4.3 Kulturhistoriska värden.....	9
4.4 Friluftsliv	10
4.5 Anläggningar	10
5. Genomförda inventeringar och dokumentation.....	10
Plandel.....	12
6. Skötselområden.....	12
6.1 Bevarandemål för hela området.....	12
6.2 Generella riktlinjer och åtgärder för hela området.....	12
6.3 Skötselområden.....	13
Typ av skötselområde	13
Antal delområden.....	13
Areal (ha).....	13
7. Jakt	21
8. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp.....	21
9. Utmärkning.....	21
10. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder.....	22
11. Förvaltning, tillsyn och uppföljning.....	22
12. Skötselplanekarta.....	23

Beskrivningsdel

Området består av myrmark och barrskog. I västra delen reser sig det sägenomspunna Hunnsberget och genom myrarna nedanför berget rinner Lidhultsån fram i mjuka bågar. Huvuddelen av skogsmarken har fram till 1900-talets början varit öppen ljunghed.

Från Hunnsberget som reser sig 50 meter över omgivningen har man en vidsträckt utblick över det omgivande landskapet. Berget har lodräta branter mot söder. I branterna växer ormbunkarna hällebräken, svartbräken och stenbräken. På bergets sluttningar finns ekskog och annan lövrik skog.

Lidhultsån rinner genom öppna kärr och tallsumpskogar. I de sydvästra delarna sluttar fastmarken kraftigt mot kärren och skapar översilning och källflöden. I kärren växer granbräken och kambräken. Långsam igenväxning av tall pågår i delar med grunt torvdjup.

Myren kring Rävön har ett öppet eller glest tallbevuxet mosseplan. Här finns rikligt med dvärgbjörk, klockljung och rosling. Myren i nordöst, väster om Råhjortaberget, har ett till stor del trädlöst mosseplan. Tjäder och orre förekommer rikligt.

Gammal skog på fastmark finns kring myrarna i de norra delarna. Här växer rikligt med knärot och spindelblomster. I den södra delen finns mest ungskog som behöver restaureras för att bli naturskog eller i vissa delar ljunghed.

Området har särskilt stora geovetenskapliga, biologiska och landskapsmässiga värden.

I skötselplanen anges i förekommande fall rödlistekategori för arter som omfattas av Artdatabankens rödlista 2020. Den svenska rödlistan är ett mått på arters utdöenderisk i landet och kategorierna är följande:

NT = Nära hotad

VU = Sårbar

EN = Starkt hotad

CR = Akut hotad

Arter inom kategorierna VU, EN och CR omfattas av begreppet ”hotade”.

1. Syftet med reservatet

Syftet med naturreservatet är att:

- bevara och utveckla naturmiljöer knutna till myrmosaik med mosse, kärr, å, sumpskog, ljunghed och fastmarksskog så att dess växt- och djurliv gynnas.
- myrarna ska ha en ostörd hydrologi och åns meandrande sträckning och omgivande svämplan ska bevaras.
- skogarna ska vara tall- och lövrika och naturskogsartade genom att vara varierade och flerskiktade med god tillgång på gamla träd, grova träd och död ved.
- det rörliga friluftslivet ges möjlighet till naturupplevelser i ett större naturområde som utmärks av ostördhet.

Syftet ska uppnås genom att:

- områdets skyddsvärda naturmiljöer bevaras genom föreskrifter som reglerar skogsbruk, markavvattning och olika typer av exploatering.
- den naturliga hydrologin restaureras vid behov.
- skogen i huvudsak formas av naturliga processer vilket kan efterliknas genom naturvårdande skötsel. Genom skötsel ska skog som är påverkad av skogsbruk restaureras, gran begränsas och livsmiljöer för växt- och djurlivet kan nyskapas.
- ljunghed återskapas och hävdas inom delar av området.
- lämpliga åtgärder för att främja upplevelsevärdena vidtas, främst kring utsiktspunkten på Hunnsberget.

2. Administrativa data

Tabell 1. Administrativa data

Naturresevatets namn	Hunnsberget
NVR-id	2063361
Län	Kronoberg
Kommun	Ljungby
Natura 2000-område	Drygt hälften ingår i Lunnarna SE0320228
Socken	Vrå och Lidhult
Lägesbeskrivning	Ca 7 km NV om Vrå kyrka
Centrumkoordinater	X: 400526, Y: 6293831
Naturgeografisk region	11 Sydsvenska höglandets väst del
Huvudsaklig objektkategori	M, Myr
IUCN-kategori	IV, Habitat/Artskyddsområde (Habitat/Species Management Area)
Fastigheter och ägarkategori	Vråskogen 1:1, Skogssällskapet, Stiftelse Hunnsberg 1:4, Naturvårdsverket Hunnsberg 1:5 och 1:6, Privat Hunnsberg 1:7, Privat Bohult 1:9 och 1:12, Privat
Servitut/rättigheter/ samfälligheter	Officialservituten 0781-84/48.1 och 07-LID-24.1
Sakägare	Enligt bilaga 3
Areal	Totalareal: 351,5 hektar, varav allt land, inget vatten
Förvaltare	Länsstyrelsen i Kronobergs län

Tabell 2. Prioriterade bevarandevärden.

Typ	Värde
Naturtyper	Myr, lövrik barrskog, geologisk formation
Strukturer	Högmossa, kärr, gamla grova träd, död ved, brant
Arter	Typiska myrväxter, fåglar, svampar, mossor, lavar
Friluftsliv	Utsiktspunkt, naturupplevelser vid myr och skog

Tabell 3. Naturtyper enligt nuvarande förhållanden (Nationell Marktäckedata, NMD) och enligt bevarandemålen.

Naturtyp	Areal enligt nuvarande förhållanden (ha)	Areal enligt bevarandemålen (ha)
Vatten	0	0
Öppen våtmark	86	Ska öka**
Ädellövskog	2	Ska öka**
Trivallövskog med ädellövinslag	1	Ska öka**
Trivallövskog*	10	Ska öka**
Tallskog*	111	Ska öka**
Granskog	35	0
Barrblandskog*	18	Ska öka**
Lövblandad barrskog	38	Ska öka**
Hyggen, ungskog, m.m.	43	0
Övrig mark (väg m.m.)	7	7
Summa:	351,5	351,5

* Inkluderar skog på våtmark.

**Granskog och ungskog kommer att övergå i alla dessa skogstyper. Viss barrblandskog/tallskog/trivallövskog kommer att restaurerad till öppen våtmark.

3. Historia och historisk markanvändning

Nuvarande markanvändning

Området består idag av skogs- och myrmark.

Historisk markanvändning

Enligt en karta över vegetationen i södra Sverige från år 1900 är hela landskapet från Hunnsberget och söderut täckt av ljunghed. Detta vittnar flera skriftliga källor om.

Kartor från laga skifte år 1864/1866 finns för Hunnsberg, Bohult och Kränkeboda. Hela det aktuella området ligger på utmark. Hur mycket som var skogsklätt är inte helt tydligt i dessa dokument. Sannolikt var stora ytor trädlösa eftersom benämningen "skogsmark" finns men används på ett fåtal områden. Karteringen av marken kring Hunnsberget visar på en småskalig mosaik av benämningarna "ljunghed", "backe", "rymark", "hårdmark", "mosse", "mosstufvor", "siddtufvor", "kärr" och lite "skogsmark". Små områden med skogsmark finns både nordväst och öster om Hunnsberget. Det finns också i norra delen av reservatet i Bohult mot gränsen till Hjortaberg (Bohult 1:3).

När vi kommer fram till 1950-talet (gamla ekonomiska kartan) kan det generellt sägas att fastmarken i norra delen av naturreservatet var betydligt mer skogbevuxen än i den södra delen (Vråskogen 1:1).

4. Områdets bevarandevärden

4.1 Geologi

Området ligger på sydsvenska höglandets västdel med mycket flackt landskap med små höjdskillnader. Landskapet har en struktur av spricklandskap med låga ryggar i nordöstlig-sydvästlig riktning. Berggrunden består i huvudsak av gnejs. Utöver det finns här ett stråk i VSV-ONO riktning med den basiska bergarten amfibolit. Berg i dagen finns på Hunnsberget. Dessutom finns mark med tunt jordlager sydväst om byn Hunnsberg, ca 200 meter öster om Lidhultsån.

Hunnsberget som markant höjer sig 50 meter över det flacka landskapet är ett undantag när det gäller topografien. Toppen har höjden 230 meter över havet. Berget består av granatförande amfibolit, en bergart som är vanlig i delar av Halland, Småland, Västergötland och Skåne men är ovanlig i resten av vår urbergssköld. Den bildas vid kraftig omvandling av berggrunden. Mörka bergarter som amfiboliter är näringsrikare än till exempel gnejs.

Områdets jordarter består av morän och torv, där torvmark täcker mer än hälften. Moränen beskrivs främst som morän och i vissa delar som moränbacklandskap, kullig morän. Det sistnämnda finns i ett stråk mot nordöst från Hunnsberget räknat.

Området har, med sydsvenska mått mätt, hög nederbörd vilket tillsammans med det flacka landskapet har gett upphov till de stora arealerna av torvmark som bildats efter senaste istiden.

Genom området rinner Lidhultsån som är ett källflöde i Lagans avrinningsområde.

4.2 Natura 2000 och övriga biologiska värden

Området ingår i Natura 2000, EU:s nätverk av skyddsvärda livsmiljöer för växter och djur, som ett delområde i det större området Lunnarna. Följande livsmiljöer och arter finns i denna del:

Tabell 4. Naturtyper och arter

Kod	Namn	Areal i hektar
7110	Högmossar	60*
7140	Öppna mossar och kärr	35*
9010	Taiga	Kan föreslås framöver
A166	Grönben	
A140	Ljungpipare	
A409	Orre	
A108	Tjäder	

* Det finns behov av uppdatering av naturtypernas kartering och därför är dessa siffror ungefärliga.

Hunnsberget som reser sig 50 meter över omgivningen har lodräta branter mot söder. I branterna växer ormbunkarna hällebräken, svartbräken, och stenbräken. På bergets sluttningar finns ekskog och annan lövrik skog. Vid bergets fot växer i gläntor borsttåg, knägräs, pillerstarr, ängsfryle, svinrot, stenmåra, ängsvädd.

Lidhultsån rinner genom öppna kärr med blåtåtel, trädstarr, flaskstarr och dystarr. Vattnet är rikt på vit näckros. Från nordväst sluttar moränen kraftigt mot kärren och översilning och källflöden uppkommer. Översilningsmarkerna har tidigare utnyttjats för slåtter och domineras nu av blåtåtel utom i vattenrika stråk, där myrlilja tar över. I kärrkanter växer även granbräken och kambräken. I anslutning till kärren finns glest tallbevuxna svagt välvda mossar med smala, tydliga laggkärr. På mossen kring Rävön växer dvärgbjörk och rosling.

Andra intressanta arter som finns rapporterade inom eller utanför området är hårginst, strandlummer och granspira.

4.3 Kulturhistoriska värden

Lidhults och Vrå socknar har varit hårt drabbade såsom varande gränstrakt mot dåvarande Danmark. Till exempel fick mellan 80 och 100 gårdar i dessa socknar år 1570 skattebefrielse till följd av härjningar och utarmning efter nordiska sjuårskriget. I Hunnsbergets branta sydöstsluttning finns en sägenomspunnen grotta. Grottan som är 2 meter djup och knappt 3 meter i höjd kallas Sutarestugan. Här ska enligt sägnen en skomakare (sutare) ha gömt sig för anfallande danskar i ofredstider.

I övrigt finns inga registrerade fornlämningar eller kulturhistoriska lämningar beskrivna i Riksantikvarieämbetets register. Eftersom omgivande byar varit bebodda i långa tider finns det förstås ett stort antal mer eller

mindre synliga spår efter mänskliga aktiviteter i terrängen. Äldre bruknings- och gångvägar finns inritade på den gamla ekonomiska kartan från 1950-talet. Vägen mellan Bohult och Kränkeboda går i reservatets västgräns. Genom området går också en gammal brukningsväg som passerar Hunnsberget mot nordost, passerar över myren och Lidhultsån och sedan vidare till byn Hunnsberg.

Utmed grusvägen, ca 1 km söder om Hunnsberget, finns ruiner av ett boställe med bostadshus, uthus, brunn och stengärdesgårdar. Detta var gården Ryen, även kallat "Ernsts" efter en tidigare ägare. Den finns omnämnd 1857 men är sedan övergiven 1952, uppköpt och inägorna igenplanterade. Huset flyttades till Lidhult. Byggnadssnickaren Oscar Jönsson med hustru Astrid och dotter Sol-Britt var de sista som bodde här.

4.4 Friluftsliv

4.4.1 Tillgänglighet

Området nås via bil från riksväg 25 mellan Ljungby och Halmstad. Det är sedan den västligaste av de allmänna vägarna som går norrut till Lidhult. I Kränkeboda går en grusväg västerut. Grusvägen följer naturreservatets södra gräns längs en lång sträcka (inkluderar en högersväng i en T-korsning).

Buss går till Lidhult och ute på riksväg 25. Från bägge ställena är det drygt 5 km till avtagsvägen där grusvägen börjar.

4.4.2 Slitage och störningar

Området är inte särskilt känsligt för slitage och störningar. I nuläget bedöms inte behövas några begränsningar till skydd för fågellivet. Om stigar i våtmarker anläggs behöver de spångas.

4.5 Anläggningar

Det finns ett litet grustag på privat mark i direkt anslutning till området i väster där det finns informationstavla om Hunnsberget och Berättarnätet Kronoberg/ Sagobygden sägentavla. Jaktorn finns. Utöver det finns inga byggnader eller anordningar i området idag.

5. Genomförda inventeringar och dokumentation

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1987. Våtmarksinventering i Kronobergs län.

Naturvårdsverket, 2007. Myrskyddsplan för Sverige.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1989. Kronobergs Natur. Naturvårdsprogram för Kronobergs län. Områdesbeteckning: Ljungby 81-71j.

Lönborg, Sven. Handkolorerad karta. Förvaras hos: Mats Widgren. Kulturgeografiska institutionen, Stockholms universitet.

Kardell, Lars, 2012. Ljungheden i Vrå socken och Skogssällskapet.

Lantmäteriet. Digital tjänst Historiska kartor. Handlingar för Laga skifte i Kränkeboda, Hunnsberg och Bohult.

Länsstyrelsen i Kronobergs län, 1999. Områden av riksintresse för naturvård i G län. Områdesbeteckning: NRO07004.

Skogsstyrelsens nyckelbiotopsinventering.

Artportalen. Artdatabanken.

Riksantikvarieämbetets digitala tjänst "Fornsök".

Plandel

6. Skötselområden

Naturreseptet är indelat i 6 skötselområden samt beskrivning av åtgärder för friluftslivet, skötselområde 7. Flera skötselområden är indelade i delområden, se skötselplanekartan sist i dokumentet. Ett delområde kan bestå av flera närliggande ytor.

6.1 Bevarandemål för hela området

Våtmarkerna i hela området har en opåverkad hydrologi eller är restaurerade.

Skogens sammansättning av trädslag kan variera över tid och inom områdena men på övergripande, långsiktig nivå ska granens andel minska och tall och lövandel öka.

Ljunghed ska restaureras i den takt som ekonomiska resurser tillåter.

Invasiva främmande arter ska inte förekomma.

6.2 Generella riktlinjer och åtgärder för hela området

Dränerande diken ska läggas igen i möjligaste mån. Om igenläggning av diken riskerar att påverka mark utanför reservatet ska detta utredas och kan eventuellt behöva prövas i särskild ordning som vattenverksamhet. Mosseplan och kärr som tidigare varit trädlösa och som vuxit igen på grund av näringsnedfall från luft och dikning kan röjas fria om det bedöms gynna biologisk mångfald.

Generellt sett gynnas lövträd och tall framför gran. Grova tallar gynnas särskilt så dessa kan utveckla grovgreniga kronor som kan bli lämpliga boträd åt fåglar.

Brandgata och branddamm för bevattning i samband med naturvårdsbränning får anläggas.

Stående och liggande ved och hålträd kan aktivt skapas med olika metoder, till exempel fällning, ringbarkning eller kapning till högstubbar. Detta sker främst i samband med övriga skötselåtgärder. Död ved kan också flyttas inom området och grov död ved kan tillföras utifrån. Även övriga träd som faller på olämpliga ställen får flyttas. Om det finns hängande eller döda träd som kan utgöra fara intill till exempel väg och stigar ska dessa fällas.

Träd och ris från skötselåtgärder får köras ut, efter att tillräcklig mängd utifrån naturvårdssynpunkt lämnats kvar som stående eller liggande ved, om detta är möjligt utan körskador. Den andel gran som lämnas kvar som död ved och som riskerar att ge upphov till angrepp av granbarkborre ska barkas.

Granföryngring röjs bort vid behov i hela området.

Föryngring av lövträd och tall kan vid behov gynnas genom åtgärder som till exempel småskalig markberedning i kombination med plantering/insådd av frö eller ollon av lokal proveniens. Hägn får sättas upp för att skydda föryngring.

Bete får användas som skötselmetod i hela naturreservatet men det som nu är prioriterat i denna plan är skötselområde 2. Stängsel, vindskydd och brunn för vatten till djuren får anläggas.

Motordrivna fordon och drönare får vid behov användas i förvaltning, tillsyn och uppföljning.

Fågel-, fladdermus- och insektsholkar samt boplattformar för fåglar får vid behov sättas upp.

Främmande, invasiva eller inhemska expansiva arter ska tas bort.

Om Länsstyrelsen bedömer att syftet och de uppsatta målen för skötselområden, naturtyper eller arter hotas av visst vilt kan Länsstyrelsen eller av Länsstyrelsen utsedd uppdragstagare bedriva jakt för att begränsa skador. Detta kan till exempel gälla invasiva arter.

6.3 Skötselområden

Tabell 5. Skötselområden

Typ av skötselområde	Antal delområden	Areal (ha)
1. Hunnsberget	1	6,6
2. Bergets sluttningar, Ryen	2	22,1
3. Äldre barrskogar	8 (13)	39,4
4. Ungskogar	6 (9)	34,5
5. Servitut	2	11,8
6. Myr	6	237,0
7. Friluftsliv	-	-
SUMMA		351,5

Skötselområde 1: Hunnsberget (6,6 ha)

Beskrivning

Ett tydligt avgränsat berg med stor yta av berg i dagen, lodbrant och grunt jordtäcke. På toppen och i slänt/brant finns lövrik blandskog med främst ek och tall. Bitvis är föryngringen tät vilket sannolikt beror på att kraftiga öppningar har gjorts i trädskiktet som sedan inte följts upp av röjning. Inslag av rödek förekommer. På bergets flackare nordsida finns 80-årig björk/gran/bok/tallskog och i utkanten av det finns 25-årig

granplantering (1 ha). Rödek har planterats och den sprider sig. Nedanför berget finns i sydöstra delen ett bestånd med tall (55 år).

I branterna växer ormbunkarna hällebräken, svartbräken, och stenbräken. I den östra delen av bergets branta sida finns en liten grotta, Sutarestugan. Läs mer om detta ovan under kapitel 4.3. Stig går upp på berget från väster och öster.

Bevarandemål

Utsikten från berget ska bevaras och kan utökas om det är befogat och kan ske utan att stora naturvärden skadas.

Skogen består av inhemska lövträdsdrag och/eller tall samt buskar. Gran finns bara undantagsvis. Skogen har stor andel gamla och vidkroniga träd samt träd i de flesta åldersklasser. I skogen finns tillgång på hålträd och död ved.

Skötselåtgärder

På krönet och på övre slänter görs på lämpliga ställen utglesning i täta, unga trädgrupper för att skapa vidkroniga träd. Detta samordnas med att återställa utsikten. Öppna synfält får skapas men det ska göras planerat så att det finns beredskap att hantera den täta föryngring som följer och löpande skötsel. Hänsyn tas till äldre och senvuxna träd. Stamkvistning kan också användas för att skapa utsikt.

Befintliga vidkroniga eller grova träd ska gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom till exempel ringbarkning. Rödek tas bort stegvis eller samlat beroende på vilka andra trädslag som kan ersätta.

Granplantering och graninslag på nordsidan tas bort i samband med granavveckling i skötselområde 2, se nedan.

Oregelbunden utglesning i tallbestånd i sydöst görs för att skapa variation och inslag av vidkroniga tallar.

Inga åtgärder i lodbranten.

Körskador lång stig/brukningsväg som passerar söder om berget återställs där det behövs.

Angående åtgärder för friluftslivet, se skötselområde 7.

Skötselområde 2: Hunnsbergets nedre sluttningar mot väst och söder och Ryen (22,1 ha)

Beskrivning

2A och 2B består av 15-årig planterad gran. Skogen är inte helt sluten ännu och mellan träden finns rikligt med ljung, blåbär, lingon och inslag av blommor och gräs som trivs i öppna marker.

Berättarnätet Kronoberg/ Sagobygden har information i området.

Bevarandemål

Områdena består antingen av öppen ljunghed (naturtyp 4030) eller som alternativ lövdominerad skog med naturligt förekommande lövträdsdrag och tall eller trädklädd betesmark (naturtyper 9070, 9010/C1, C2, D). Det kan också vara en kombination av dessa två. Detta är ett långsiktigt mål som kan ta lång tid att nå. Variation av trädsdrag kan finnas över tid och i olika delar av området. Inhemska och naturligt förekommande buskar som brakved och en ska värnas. Gran förekommer långsiktigt sett bara undantagsvis.

I de delar som eventuellt förblir skog ska skogen ha en stor andel gamla och vidkroniga träd samt träd i de flesta åldersklasser. I skogen finns tillgång på hålträd och död ved.

Skötselåtgärder

Granbestånd avvecklas vid ett tillfälle eller stegvis genom utglesning eller avverkning av luckor (samordnas med granavveckling i delar av skötselområde 1 och 6A). Utglesning kan även påbörjas längs stigen.

Ljunghed återskapas främst genom bränning och bete. Slätter får också användas som skötselmetod. Om resurser för denna åtgärd saknas styrs skogen istället mot lövrik skog via avveckling av granbeståndet och självföryngring.

Vidkroniga, grova eller senvuxna träd ska gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom till exempel ringbarkning. Även yngre träd får gynnas på detta sätt för att öka mångfalden av naturligt förekommande träd och buskar eller för att nyskapa vidkroniga träd.

Körskador läng stig/brukningsväg som passerar söder om berget återställs där det behövs.

Cypresslumner av lokal proveniens kan planteras. Även andra typiska arter kan bli aktuella, till exempel mosippa.

Skötselområde 3: Äldre barrskogar, fastmark (39,4 ha)

Beskrivning

Samtliga dessa skogar ligger som fastmark i mosaik med skogbevuxen myr och öppen myr.

3A (4 ytor): Fastmarksskog i Bohult. Längst i öster finns ca 70-årig tallskog med stort inslag av björk. Fastmarksön längre västerut består av ca 130-årig talldominerad skog med graninslag (35%). Dessutom fastmarksskog längs med reservatsgränsen, med talldominerad skog med inslag av gran. Knärot förekommer rikligt i flera delar.

3B (3 ytor): Flack eller småkuperad fastmark på Grängsön, Höstackabacken och annan fastmark sydväst därom. På Grängsön finns i den västra delen 85-årig blandskog med inslag av bok. I övriga delar är ungskog (10-45 år) av tall eller gran. På Höstackabacken är det också tall och gran, ca 40 år. I de sydvästra delarna (Hunnsberg 1:4) finns 100-årig tallskog. I det södra området är det ungskog i östra delen. Inslag av gran finns. I det södra området finns en vändplats.

3C: Talldominerad blandskog vid Hjortaberget. Huvuddelen är 100-120 år varav det mesta är talldominerat men i centrala delen finns ett 35-årigt mindre granbestånd med inslag av tall och björk (0,4 ha).

3D: Skog på Råhjortaberget, en ö i myren. Den norra och största delen består av grov, 100-årig tall- eller granskog, varav gran dominerar i den östra delen. Den södra delen är en 25-årig granplantering (1,4 ha).

3E: Skog NV om Ryen. 70-årig skog med 75% gran, 25% tall.

3F: Skog väster om Rävön. 70-årig skog med 75% gran, 25% tall. Näst intill trädlös på 1950-talet. Södra delen litet hygge.

3G: Norra delen av Rävön är 85-årig blandskog av 75% gran och 25% tall.

3H: Skog nära infartsvägen. Östra, större delen är 50-årig skog med 80% gran. Västra, mindre delen är 30-årig skog med 90% gran.

Bevarandemål

Gammal barrdominerad skog med lövinslag eller blandskog av löv och barr. Inslag av tall och löv ska bevaras och gynnas. Sammansättningen av trädslag kan variera över tid och inom områdena. Det gäller både under restaureringsfas och i naturskogsstadium (naturtyp Taiga 9010, flera undergrupper kan vara aktuella). Grängsön kan långsiktigt övergå till bokdominerad skog (9110).

Skogen har stor andel gamla och vidkroniga träd samt träd i de flesta åldersklasser. I skogen finns tillgång på hålträd och död ved.

Skötselåtgärder

I huvudsak präglas skogen av naturliga processer som exempelvis föryngring, åldrande och avdöende samt omkullfallna träd och luckbildning.

Störningar som insektsangrepp och stormfällning kommer också att påverka skogens struktur och trädslagsblandning över tid.

Naturvårdsbränning kan övervägas exempelvis i skogen väster om Rävön (3F) och eventuellt i någon del av Grängsön (3B), för att gynna tall och löv. Alternativet är att graninslaget begränsas genom fällning eller ringbarkning.

3A, fastmarksön: Granar som tränger de grova tallarna ska fällas/ ringbarkas, lämpligen vid flera tillfällen för att sprida tillförsel av död granved.

3B: Ung gran avvecklas helt eller glesas ut för att via självföryngring överförs till blandskog. I det norra området kan tall glesas ut för att få större kronor.

3C och 3D (södra): Ung gran inom delar av områdena avvecklas helt eller glesas ut för att via självföryngring överförs till blandskog.

3D: Östra delen består av relativt likåldrig 90-årig granskog. Om det finns träd med grönris långt ner på stammarna kan dessa gynnas som beskrivs ovan och för att få gläntor som gynnar bärris och föryngring för att på så sätt få beståndet flerskiktat.

3H: All gran gallras eller delar av den glesas ut för att gynna föryngring av löv (och tall om det förekommer). Diken ska läggas igen här och i samband med det kan det vara lämpligt att ta bort gran. Berör även skötselområde 6C.

Vidkroniga eller grova träd ska generellt gynnas genom att inväxande träd fälls eller dödas genom till exempel ringbarkning. Även yngre träd får gynnas på detta sätt för att öka mångfalden av naturligt förekommande träd och buskar eller för att nyskapa vidkroniga träd. Enstaka tallar i likåldriga, täta bestånd kan även ringbarkas för att skapa död ved och på sikt skapa gläntor.

Vid större angrepp av granbarkborre, se kapitel 8.

Skötselområde 4: Ungskogar, restaurering (34,5 ha)

Beskrivning

4A – 4E: Granplanteringar, de flesta 15 år, på fastigheten Vråskogen 1:1, i södra delen av reservatet. På 1940-talet var de flesta av dessa näst intill trädlösa. Kanske var dessa då fortfarande ljunghedar.

4A (2 ytor) och 4E: Består enbart av gran.

4B (3 ytor): Består av gran, tall och björk. Både gran och tall är planterad.

4C och 4D: Består av gran och 15% björk. Norra delen av 4C är ett litet hygge.

4 F: Granplantering, 40 år, öster om Lidhultsån och ca 700 meter sydväst om byn Hunnsberg. Området är en sluttning mot nordväst som bitvis är brant med berg i dagen. Längst i nordöst finns en höjdpunkt varifrån Hunnsberget kan ses, beroende på väder och hur höga träden är. Längs hela krönen på sluttningen finns ett inslag av tall och i sluttningen finns ett antal vidkroniga bokar och några klena ekar.

Bevarandemål

Samma mål som i skötselområde 3.

Skötselåtgärder

Gran tas bort helt eller delvis vid ett tillfälle eller stegvis genom utglesning, avverkning av luckor. Tall och löv gynnas. Viss utsikt mot myren från höjden kan eventuellt skapas genom val av trädslag.

Därefter skötsel enligt skötselområde 3.

Skötselområde 5: Bergadungarne, Skog med servitut (11,8 ha)

Beskrivning

Öster om Hunnsberget finns ett område där vissa fastigheter i grannbyn Bohult sedan laga skifte 1864 har servitutsrätt för skogsrätt, officialservitut 0781-84/48.1. Det finns också ett litet servitut väster om berget, officialservitut 07-LID-24.1.

Bevarandemål

Skogsrätten får utnyttjas.

Skötselåtgärder

Inga åtgärder i skogsbestånden från Länsstyrelsens naturvårdsförvaltning.

Skötselområde 6: Å, myr och skogbevuxen myr (237,0 ha)

Beskrivning

Sex områden med högmosse, öppna kärr, trädklädd myr, sumpskog och Lidhultsån som slingrar sig genom våtmarken. Sumpskogar finns dels med bara tall, blandning av tall och björk, samt i mindre områden även ren lövsumpskog.

Fastmarksskog i kanterna av myrarna och små fastmarksöar ingår här och där (istället för att sortera ut det till skötselområde 3).

Bevarandemål

Öppna mossar och kärr (7140), skogsbevuxen myr (91D0) och lövsumpskog (9080).

Våtmarkerna har naturlig hydrologi.

Skötselåtgärder

6A: Diket söderut från det blöta kärret nordost om Grängsön läggs igen om det fortfarande har en dränerande effekt.

6B: Sumpskog söder om Grängsön/norr om Lidhultsån. Här har på många ställen dikats och planterats gran (främmande arter) på våtmark. Gran bör om möjligt avverkas och diken läggas igen.

6C: Eventuellt borttagning av gran (samordnas med åtgärder i skötselområde 2A).

6D: Diket vid infartsväg, ca 250 meter sydöst om ruinen vid Ryen (mellan skötselområde 2D och 4B), får rensas längs en sträcka av 140 meter nedströms vägen. Åtgärder får även göras i diket i anslutning till vägen för att upprätthålla vägens funktion.

6E: Två diken öster om Rävön läggs igen (berör även 3H). Vägen får inte påverkas negativt.

Röjning av mosseplan får ske.

Borttagning av gran, utglesning av tall och punktinsatser för att friställa vidkroniga och grova träd får göras.

Skötselområde 7: Friluftsliv

Beskrivning

Hunnsberget är som utsiktspunkt sedan lång tid ett populärt utflyktsmål. Berget är Ljungby kommuns högsta punkt. Idag används en liten moräntäkt som parkeringsplats där Berättarnätet Kronoberg/Sagobygden har satt upp en tavla som berättar platsens sägen. Stig går upp till berget från väster och öster, alltså en rundslinga.

Berättarnätet Kronoberg/Sagobygden har information i området.

Från Hunnsberget går österut en brukningsväg som passerar över Lidhultsås och vidare mot Hunnsberg. Den ansluter till en skogsväg som kommer ut på allmänna vägen söder om byn Hunnsberg.

Bevarandemål

Berget ska fortsatt vara ett utflyktsmål där det finns god utsikt. Se även skötselområde 1.

Anläggningar för friluftslivet ska underhållas.

Information i och om området ska vara lättillgänglig och bidra till att förhöja upplevelsen av besöket, genom att den är lättläst, fokuserar på upplevelser i området samt har informativa kartor.

Länsstyrelsens hemsida ska ha god information om området.

Skötselåtgärder

Utsikten från berget ska bevaras och kan utökas om det är befogat och kan ske utan att stora naturvärden skadas. Se även skötselområde 1.

Parkeringsplats bibehålls eller anläggs i närheten av nuvarande plats. Informationstavla och bord och bänkar sätts upp nära parkeringsplats. Några vilobänkar sätts upp på lämpliga ställen utmed stigen och uppe på toppen.

Stigen upp till berget i rundslinga från väster och öster markeras och hålls fri från igenväxning. Utglesning i granplantering kan göras längs stigen (se skötselområde 2).

Berättarnätet Kronoberg/Sagobygden får sätta upp information efter dialog med Länsstyrelsen.

Skogsväg mellan Hunnsberget och Hunnsberg ska hållas fri från igenväxning. Vägen ska även skötas av de fastighetsägare som har servitut för skogsbruk. Maskintransport ska anpassas till väderlek så att inte körskador uppstår och om skador uppstår ska de åtgärdas.

Ytterligare anordningar för friluftslivet kan läggas till om resurser finns och i samråd med berörd fastighetsägare.

7. Jakt

Enligt föreskrifterna är det förbjudet att jaga fågel inom reservatet. Det är även förbjudet att utfodra vilt eller anlägga åtel. I övrigt inskränker inte naturreservatet rätten till jakt i området. Jakttorn får uppföras, siktgata får röjas och saltsten får sättas upp.

8. Bränder, storm, översvämningar, insekts-/svampangrepp

Vid händelser som medför att stora mängder träd dör och/eller faller omkull vid till exempel storm, insektsangrepp eller översvämning gäller följande. Död ved av lövträd och tall lämnas inom området, men veden får vid behov flyttas till annat skötselområde. Om dessa händelser medför mycket stora mängder ris och toppar får delar av dessa tas ut. Eftersom det främsta syftet med naturreservatet inte i alla delar är att skapa multnande ved av gran kan angrepp av insekter som riskerar att medföra skada på grannfastighet åtgärdas genom borttransport, barkning eller motsvarande av gran.

9. Utmärkning

Reservatsgränsen ska märkas ut vilket innebär att gränsmärken målas på träd och på stolpar som slås ned i marken. Gränsmärkena ska placeras så att det går att se från ett märke till nästa. Vid gränsmarkering i skogsmark ska i gränslinjen, med 0,5 m på vardera sidan reservatsgränsen, röjas en tydlig gata. Denna gata får vid behov underhållas av förvaltaren. De träd som avverkas i gränsgatan tillfaller fastighetsägaren som också själv får ta vara på dem eller låta dem ligga kvar. Reservatsgräns som sammanfaller med fastighetsgräns ska underhållas som fastighetsgräns på sedvanligt sätt. Reservatsgräns utmed väg placeras utanför vägområdet så att vägunderhållet inte påverkas av reservatet.

10. Sammanfattning och prioritering av skötselåtgärder

Tabell 6. Sammanfattande prioritering av skötselåtgärder

Skötselområde	Åtgärd	Prioritet, 1-3
Alla	Utmärkning av gräns	1
1	Åtgärder på Hunnsbergets krön	1
1	Borttagning av gran	1-2*
1	Utglesning tall	2
2	Borttagning av gran m.m.	1-2*
2	Restaurering ljunghed, bete, m.m.	1-2*
3B, 3H	Gran avvecklas/glesas ut, diken läggs igen (3H/6E)	1
3C, 3D	Borttagning av gran	2
3A, 3D (östra)	Punktinsatser	2
3B, 3F	Ev. bränning	3
4	Borttagning av gran, börja med 4B och 4D	1-2
6A, 6B, 6E(3H)	Diken läggs igen	1
6C	Borttagning av gran	3
7	Anordningar friluftsliv	1-3*
7	Skogsväg österut	3

Prioritet: 1= Högst, 2= Hög, 3= Lägre

*Beror bland annat på om EU-finansiering beviljas i Life-projekt.

11. Förvaltning, tillsyn och uppföljning

Länsstyrelsen är ansvarig för att skötseln av reservatet följer fastställd skötselplan. Detta inkluderar dokumentation och uppföljning av utförda åtgärder. Länsstyrelsen har även ansvar för den operativa tillsynen i naturreservat enligt 26 kap. miljöbalken genom att övervaka att föreskrifter, dispenser och tillstånd följs.

Uppföljning av bevarandemålen ska ske i enlighet med en uppföljningsplan för länets alla skyddade områden som framöver kommer att fastställas av Länsstyrelsen.

Uppföljning av utförda åtgärder och av bevarandemålen ligger till grund för en utvärdering av:

- om syftet med reservatet har uppnåtts,
- om bevarandemål och gynnsamt tillstånd uppnåtts i reservatet,
- om skötselmetoder behöver förändras,
- om en revidering av skötselplanen behövs.

12. Skötselplanekarta

Se nästa sida.

